

Ekerövatten

*Samordning av VA-verksamheten
Ekerö kommun - Roslagsvatten AB*

Version Ekerö

Ledningsgruppens förslag
2014-01-12

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING OCH FÖRSLAG.....	3
2. FÖRSLAGET	4
3. ÖVERGRIPANDE ORGANISATION.....	5
4. TIDPLAN.....	6
5. BOLAGETS LOKALISERING.....	7
6. UTREDNINGSARBETE	7
7. FORTSATT ARBETE	8
8. TILLSÄTTNING AV VD.....	8
9. FÖRSLAG TILL BESLUT	8

1. Sammanfattning och förslag

Ekerö kommun har utrett sin framtida organisation för vattentjänster. Av de undersökta alternativen har ett samgående med Roslagsvatten AB valts ut som det bästa. Efter sommaren 2013 har ett utredningsarbete utförts i särskild projektororganisation. Projektorganisationen har via utsedd styr- och ledningsgrupp gjort ett slutförslag för gemensam organisation för Vatten och Avlopp (VA) där Ekerö kommun ingår i Roslagsvatten. Bakgrunden till förslaget är att en mer robust och mindre sårbar organisation behövs för att möta framtida utmaningar.

Samverkan över kommungränserna är en nödvändighet för att kunna erbjuda kommuninvånarna en god service idag och i framtiden. De största fördelarna finns att hämta där verksamheten kräver dyrbara anläggningar och kompetens för att långsiktigt styra investeringarna rätt samt att öka attraktionskraften för personal.

Förutsättningarna för den gemensamma organisationen är att åstadkomma effektivare resursutnyttjande inom kommunens VA-verksamhet. En förutsättning för arbetet har varit att det lokala inflytandet skall bestå medan driften av anläggningarna överläts till Roslagsvatten. Till grund för styrningen av VA-verksamheten ligger övergripande styrdokument såsom Översiktsplanen med tillhörande aktualitetsförklaringar samt VA-planen. Ekerö kommuns VA-anläggningar överförs, enligt förslaget, till ett nybildat dotterbolag till Roslagsvatten, Ekerövatten AB som köper driften av Roslagsvatten AB. Ekerövatten AB, som styrs av en styrelse med förtroendevalda från Ekerö kommun, blir huvudman enligt Lag om allmänna vattentjänster SFS 2006:412 (nedan kallad vattentjänstlagen) och bestämmer själva över utbyggnadsplaner, budget, verksamhetsområden och VA-taxor utifrån den övergripande kommunala planeringen.

Samtlig personal (12 årsarbetare) i Ekerö kommuns nuvarande VA-organisation föreslås erbjudas anställning i Roslagsvatten.

Framtagandet av rapporten har skett utifrån arbetet i sex arbetsgrupper inom områdena:

- Drift
- Ekonomi/Administration
- IT
- Organisation
- Personal
- Planering/Projektering

Utredningsarbetet har letts av en styrgrupp med förtroendevalda och en ledningsgrupp med tjänstemän, båda grupperna har haft representanter från både Ekerö kommun och Roslagsvatten.

Efter beslut om samgående och godkännande av Roslagsvattens nuvarande ägar kommuner och av Ekerö kommun återstår detaljarbete för övergång till den nya organisationen. Detaljarbetet skall ske i nära samverkan med de fackliga organisationerna. Den föreslagna organisationen föreslås träda i kraft 1 maj 2014.

2. Förslaget

Ekerö kommun och Roslagsvatten har via styr- och ledningsgrupp gjort ett slutförslag avseende integrering av Vatten och Avlopp (VA) för Ekerö kommun i Roslagsvatten.

Förslaget bygger på två utredningar som Ekerö kommun låtit utföra med hjälp av externa konsulter från WSP och Connecta. Den senare utredningen som genomförts rekommenderar en integrering med Roslagsvatten.

Målet med den gemensamma organisationen är att åstadkomma effektivare resursutnyttjande inom kommunernas VA-verksamheter. Det lokala inflyandet skall bestå medan driften av anläggningarna överläts till den gemensamma driftorganisationen. Till grund för styrningen av VA-verksamheten ligger övergripande styrdokument såsom Översiktsplanen med tillhörande aktualitetsförklaringar samt VA-planen. Roslagsvatten blir det gemensamma driftbolaget som sköter driften och arbetsgivare för all personal inom verksamheten. Ledningsgruppen ser nedanstående huvudsakliga fördelar med en gemensam VA-organisation:

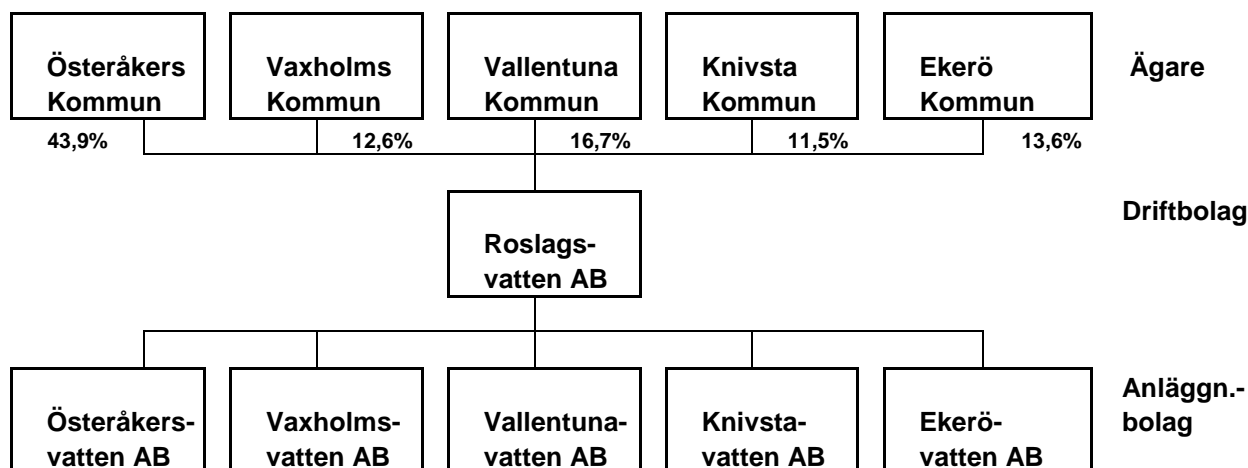
- Ekerö kommun ser stora svårigheter i att kunna rekrytera kompetenta medarbetare, framför allt kvalificerade tjänstemän, om man fortsätter på egen hand. En samverkansorganisation underlättar kompetensförsörjningen.
- Kunna svara upp mot ökade krav från huvudmän och abonnenter på ett bättre sätt genom en effektivare organisation.
- VA-verksamheten har stordriftsfördelar, framförallt genom att det krävs en viss storlek för att kunna hålla nödvändig spetskompetens, vilket medför en mer effektiv och ändamålsenlig anläggning.
- Ekerös VA-verksamhet har många likheter med nuvarande ägarkommuners VA-verksamhet. Detta medför att Ekerös inträde i Roslagsvatten tillför bolaget ny värdefull kunskap och kompetens.

Ekerös VA-anläggningar, både under och ovan marken, överläts till ett nybildat bolag, Ekerövatten AB. Ekerövatten liksom respektive anläggningsbolag i Roslagsvatten bestämmer själva genom sina dotterbolag, över utbyggnads- och ombyggnadsplaner, budget. Verksamhetsområde och VA-taxa beslutas av respektive kommuns kommunfullmäktige, enligt förslag från anläggningsbolaget. VA-taxan i Ekerö bör på sikt ha samma struktur som övriga kommuner inom koncernen, men nivån på de ingående parametrarna kommer att vara olika beroende på att kostnaderna för VA-verksamheten varierar i de olika kommunerna. Det gemensamma driftbolaget Roslagsvatten AB arbetar på uppdrag från dotterbolagen som är huvudman enligt vattentjänstlagen, för VA-försörjningen i respektive kommun. Alla kostnader för driften av anläggningarna fördelas till respektive kommunbolag, såsom el, kemikalier, kapitalkostnader m.m. Alla kostnader som direkt kan hänföras till ett dotterbolag bokförs direkt på i dotterbolaget. Personalkostnader baseras på personalens tidskrivning. Övriga kostnader enligt olika nycklar inom Roslagsvatten.

3. Övergripande organisation

En integrering av Ekerös VA-verksamhet i Roslagsvattens organisation innebär att ett dotterbolag, Ekerövatten AB, bildas. Dotterbolaget skall bestå av en styrelse med representanter från Ekerö kommun och som väljs av kommunfullmäktige i Ekerö. Dotterbolaget blir huvudman enligt vattentjänstlagen, för de allmänna VA-anläggningarna i Ekerö kommun.

Detta innebär att Roslagsvattens organisation blir enligt nedan.

Roslagsvattens organisation efter integrering av Ekerö

Ovanstående organisationsmodell innebär att anläggningstillgångarna i Ekerö överförs till Ekerövatten AB. Denna modell har tillämpats av Roslagsvatten sedan 1989 och har kopierats av ett antal samverkansorganisationer inom VA i landet.

I samband med integreringen av Ekerö har kommunernas ägarandel i moderbolaget setts över. Ovan angivna ägarfördelning bygger på resp. dotterbolags påverkan på moderbolaget genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012. Förutom ovan angivna ägare har av historiska skäl Täby (1,1 %) och Danderyds (0,6 %) kommuner ett litet antal aktier i Roslagsvatten. Ägarandelen har ingen avgörande betydelse eftersom bolaget arbetar enligt vattentjänstlagens självkostnadsprincip och därför inte kommer eller får, dela ut några vinster till ägarna.

Förändringen av ägarandelarna sker genom nyemission av 15 268 aktier. Dessa ska förvärfvas av nuvarande ägare till nominellt belopp på 100:- /aktie. Ekerö kommun ska köpa sina aktier till ett värde som motsvarar aktiernas substansvärde.

Roslagsvatten blir i denna modell ett rent driftbolag. Förmögenhetsmassan i form av anläggningar finns i anläggningsbolagen. Varje anläggningsbolag ställer då sina krav på vilka tjänster som skall köpas in, vilka projekt som ska bedrivas och hur driften skall bedrivas av Roslagsvatten. Till Roslagsvatten överförs all personal och utrustning som behövs för drift av VA-anläggningarna. Bolaget ägs gemensamt av de ingående kommunerna enl. ovanstående fördelning.

Bolagets uppgift är att sköta all VA-verksamhet på kommunernas anläggningar. Samtliga kostnader för detta fördelas på anläggningsbolagen. Vissa kostnader som t.ex. gemensam administration fördelas efter kommunens påverkan på bolaget. Fakturering av kund sker på uppdrag av anläggningsbolagen och enligt för varje kommun gällande VA-taxa.

Ovanstående organisation är en funktionell lösning för att ta hem de stordriftsfördelar som finns utan att släppa det lokala bestämmandet.

Huvudmannskapet för vatten och avlopp enligt vattentjänstlagens mening åvilar i detta fall anläggningsbolagen. Roslagsvatten arbetar fram och föreslår en taxa - som fastställs av kommunfullmäktige - som skall gälla inom kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Taxan bestäms så att den täcker verksamhetens nödvändiga kostnader.

Modellen löser på ett elegant sätt framförallt en stötesten, som finns vid regionalt samarbete i form av en fusion. Modellen medför att behovet inte finns att ha identisk taxa inom det samverkande området. Eftersom taxorna, i nuläget, är olika i kommunerna innebär en gemensam taxa att det uppstår vinnare och förlorare som kan skjuta samverkansprojektet i sank. Varje kommun har fortfarande hela inflytandet på samhällsbyggnadsprocessen inom sin kommun. Om ett dyrt och därmed riskfullt område skall exploateras tas risken och investeringarna i det egna anläggningsbolaget och påverkar inte de andra kommunerna. Respektive kommun borgar för lån i sitt anläggningsbolag.

Det finns en stor flexibilitet i modellen. Inledningsvis kan t.ex. anläggningarna i varje kommun skötas som idag utan behov av att säga upp ev. entreprenadkontrakt och annat. Så småningom kan man effektivisera driften, utan stor dramatik och utan hänsyn taget till kommungränser. Det medför inga problem att utöka ägarkretsen.

Motsatt finns det också goda möjligheter för en kommun att kliva av samarbetet och driva anläggningarna i egen regi eller med annan entreprenör. Om detta, mot förmodan skulle bli aktuellt, finns regler för detta i aktieägaravtalet.

Eventuella nackdelar kan överbryggas genom att bra styrdokument skapas för att reglera gränssnitt och spelregler.

4. Tidplan

Projektorganisationen tillsattes juni 2013. Därefter bemannades projektorganisationen och arbetet i ledningsgruppen påbörjades.

Avsikten har varit att hela utredningen skall vara färdig i november 2013 för att vara beslutsunderlag för respektive kommuns ställningstagande. Därefter kan detaljplanering börja.

Målsättningen är att Ekerös VA-verksamhet ska ingå i Roslagsvatten från 1 maj 2014.

5. Bolagets lokalisering

Lokalisering av huvudkontor är föreslaget till Åkersberga där Roslagsvattens huvudkontor idag är beläget. Ekerövatten är ett rent förvaltningsbolag och saknar anställd personal.

I Ekerö kommun (vid avloppsreningsverket) ska, enligt förslaget, finnas driftkontor, där övervägande delen av personalen (driftpersonalen) lokaliseras. Dessutom ska finnas ett rum med två arbetsplatser tillgängligt i kommunhuset för t.ex. kommunsamordnare och projektledare.

6. Utredningsarbete

En projektorganisation har organiserats för att utreda hur samarbetet ska skapas för att fungera så bra som möjligt. Projektorganisationen ser ut enligt nedan:

En utsedd styrgrupp, som består av politiska företrädare, har använts som förankring i de beslutande organen. Denna består av:

Börje Löfvén	Ordförande Roslagsvatten
Peter Carpelan	Kommunstyrelsen ordförande, Ekerö kommun
Adam Reuterskiöld	Tekniska nämndens ordförande, Ekerö kommun
Mikael Medelberg	VD Roslagsvatten
Lars Hortlund	Kommundirektör, Ekerö kommun

Ledningsgruppen som arbetat med övergripande frågor som ägarandelar, avtal och dylikt har lett arbetet i arbetsgrupperna och sammanställt materialet. Ledningsgruppen består av:

Tomas Adolphson	vice VD, Roslagsvatten (projektledare)
Maria Appel	Ekonomi- o personalchef, Roslagsvatten
Anders Lingsten	Internkonsult, Roslagsvatten
Ann Wahlgren	Teknisk chef, Ekerö kommun
Mats Falås	VA och Renhållningschef, Ekerö kommun

Arbetsgrupper inom områdena

- Drift
- Ekonomi/Administration
- IT
- Organisation
- Personal
- Planering/Projektering

har tillsatts med representanter från Ekerö och Roslagsvatten och grupperna har genomfört utredning och förslag enligt givna direktiv. Varje arbetsgrupp har en sammankallande från endera Ekerö eller Roslagsvatten.

7. Fortsatt arbete

- Beslut fattas i respektive kommuns fullmäktige.
- Aktiebolag bildas och registreras.
- Delegationshandlingar och övriga styrdokument upprättas och granskas.
- Inrangering av personal görs i samarbete med fackliga organisationer.
- Samordning och överlämnande av rutiner, projekt och daglig drift.

8. Tillsättning av VD

VD föreslås tillsättas efter att kommunerna har tagit ställning till förslaget.

9. Förslag till beslut

Ledningsgruppen för integration av Ekerö i Roslagsvatten föreslås besluta att överlämna upprättat förslag till kommunerna för ställningstagande.

För ledningsgruppen
2014-01-12

Tomas Adolphson
Projektledare